

Besluit

Geschilbesluit TPSolar – Liander

Ons kenmerk : ACM/UIT/674763
Zaaknummer : ACM/25/197992
Datum : 27 maart 2026

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 5.4, tweede lid, van de Energiewet over de klacht van TPSolar Nederland B.V. en TPSolar Vijfhuizerweg B.V. over het onjuist in rekening brengen van het aansluittarief door Liander N.V.

1. Verloop van de procedure

1. Op 21 augustus 2025 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) een klacht als bedoeld in artikel 5.4 van de Energiewet¹ ontvangen van TPSolar Nederland B.V. en de aan haar gelieerde onderneming TPSolar Vijfhuizerweg B.V. (hierna gezamenlijk: TPSolar). Het betreft een geschil met netbeheerder Liander N.V. (hierna: Liander).
2. Op 18 november 2025 heeft de ACM een zienswijze van Liander ontvangen.
3. Op 13 januari 2026 is er op het kantoor van de ACM in Den Haag een hoorzitting geweest, waarvan het verslag aan partijen is toegezonden.

2. Het geschil

4. In geschil is of Liander in strijd handelt met artikelen 23 en 28 van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) en artikelen 2.3.1 en 2.3.3a van de Tarievencode elektriciteit (hierna: TCE) bij het in rekening brengen van kosten voor de aansluiting van TPSolar en de hiervoor opgestelde offerte niet nader te specificeren.

3. Feiten

5. Op grond van de door partijen aangeleverde stukken en hetgeen op de hoorzitting naar voren is gebracht stelt de ACM de volgende feiten en omstandigheden vast.
6. TPSolar is een bedrijf dat zich inzet voor de ontwikkeling, financiering, bouw en het beheren van ecologische zonneparken. Zonnepark Vijfhuizerweg (hierna: het Zonnepark) is één van de projecten van TPSolar en is gelegen in (vertrouwelijk).
7. Voor de realisatie van het Zonnepark is een netaansluiting vereist. Voor deze aansluiting, op OS A, is een totale tracélengte van (vertrouwelijk) kilometer benodigd. Van dit tracé is reeds (vertrouwelijk) kilometer bestaande infrastructuur aanwezig (hierna ook: Kabel A), welke momenteel in gebruik is bij een derde partij.
8. Op 24 augustus 2022 heeft TPSolar een offerte aangevraagd bij Liander voor een 20 MVA aansluiting voor het te ontwikkelen Zonnepark. Op het moment van deze aanvraag had Liander nog geen veld beschikbaar op station OS A. Liander was wel reeds op de hoogte dat de aansluiting van een andere afnemer op het station OS A "omgehangen"² zou worden naar OS B, waardoor TPSolar op een later moment aangesloten zou kunnen worden op OS A.
9. TPSolar heeft op 10 oktober 2024 een offerte van Liander ontvangen voor een elektriciteitsaansluiting met een capaciteit van 20 MVA, geschikt voor het terugleveren (invoeding) en het verbruik van elektriciteit (afname). Op 12 november 2024 heeft TPSolar de offerte ondertekend en op 13 november 2024 verstuurd naar Liander.
10. Op 3 juli 2025 heeft TPSolar per e-mail Liander verzocht om de offerte voor de aansluiting van het Zonnepark te herzien. TPSolar vraagt specifiek om de offerte i) te herzien op basis van de feitelijke

¹ Per 1 januari 2026 is de Energiewet van kracht. Waar voorheen artikel 51 van de Elektriciteitswet 1998 als grondslag gold, is dat nu artikel 5.4 van de Energiewet.

² Het omhangen van een afnemer houdt in dat de afnemer op een ander station wordt aangesloten.

situatie, ii) een duidelijke onderbouwing van de kostenposten te geven en iii) uit te leggen waarom het hergebruik van de bestaande kabel niet leidt tot lagere kosten.

11. Liander heeft op 3 juli 2025 aan TPSolar laten weten dat er geen sprake kan zijn van een lager bedrag dan geoffreerd en overeengekomen.

4. Wettelijk kader

12. Het wettelijk kader is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

5. Standpunten van partijen

5.1. TPSolar

13. TPSolar heeft – kort samengevat – in de stukken en op de zitting het volgende naar voren gebracht.

Beoordelingsvrijheid Liander

14. TPSolar stelt dat Liander, voorafgaand aan het toesturen van de offerte, zelf besloten heeft Kabel A ter beschikking te stellen voor de aansluiting van het Zonnepark van TPSolar. TPSolar geeft aan dat zij onder voorbehoud van alle rechten en wesen de offerte heeft geaccepteerd en uitsluitend ter behoud van de schaarse transportcapaciteit die anders zou komen te vervallen. TPSolar heeft daarom de offerte getekend, ook al waren de kosten naar haar mening te hoog.
15. Uit de offerte volgt volgens TPSolar dat er slechts een kabel van (vertrouwelijk) km (extra) aangelegd zou worden voor de aansluiting van TPSolar, omdat alleen de medewerking van de grondeigenaren is gevraagd van de percelen waar dit nieuwe deel van het tracé komt te liggen.
16. TPSolar erkent dat Liander beoordelingsvrijheid heeft ten aanzien van de elektriciteitskabels die zij in eigendom heeft, maar stelt dat Liander er zelf voor heeft gekozen om deze bestaande elektriciteitskabel te hergebruiken. Liander mocht in dat geval niet de nieuwprijs voor deze kabel in rekening brengen, aldus TPSolar.

Offerte/kostenspecificatie

17. TPSolar stelt dat de offerte niet in overeenstemming is met artikel 23 van de E-wet. De tarieven moeten volgens TPSolar op basis van dat artikel kostengeoriënteerd zijn. Bij hergebruik van elektriciteitskabels mogen daarom niet de kosten voor de aanleg van een nieuwe elektriciteitskabel worden geoffreerd, maar op basis van de daadwerkelijke kosten.
18. Daarnaast is volgens TPSolar de offerte die Liander heeft toegestuurd niet op basis van de geldende regels in de TCE opgesteld. De offerte is volgens TPSolar onvoldoende gespecificeerd. Het betreft immers een algemene, niet nader gespecificeerde offerte: onder andere de loonkosten zijn niet uitgesplitst en daarom niet herleidbaar. Om die reden voldoet de offerte volgens TPSolar niet aan artikel 2.3.3a van de TCE.

Dichtstbijzijnde punt in het net

19. TPSolar geeft aan dat zij het recht heeft om aangesloten te worden op het dichtstbijzijnde punt in het net op basis van artikel 27, tweede lid, sub d, E-wet. Dit punt is volgens TPSolar het dichtstbijzijnde fysieke punt van het net, namelijk op (vertrouwelijk) km afstand van de beoogde aansluiting. In de offerte is dit fysieke punt door Liander aangegeven met de zogenoemde 'verbindingsmof'.³ Doordat Liander een ander punt voor de aansluiting hanteert, namelijk OS A, worden er volgens TPSolar teveel

³ Een verbindingsmof is een onderdeel waarmee twee kabels aan elkaar verbonden kunnen worden.

kosten in rekening gebracht door Liander.

Non-discriminatiebeginsel

20. TPSolar is van mening dat Liander in strijd handelt met het non-discriminatiebeginsel als bedoeld in artikel 23, derde lid, van de E-wet, door het volledige bedrag in rekening te brengen voor een reeds bestaand tracé, terwijl andere partijen hiervoor een gereduceerd tarief krijgen.

Aanpassingen in het net

21. TPSolar stelt dat Liander de kosten voor de aanpassingen in het net niet kan verhalen op TPSolar door een beroep te doen op haar taak die ziet op het aanleggen, herstellen, vernieuwen of uitbreiden van netten, als bedoeld in artikel 16, eerste lid, onder c, E-wet. Volgens TPSolar is dit in strijd met artikel 27, tweede lid, onder e, van de E-wet, waarin staat dat aanpassingen in het net die verband houden met het maken van een aansluiting, voor rekening komen van de netbeheerder.

5.2. Liander

Bevoegdheid tot geschilbeslechting

22. Liander heeft – kort samengevat – in de stukken en op de zitting het volgende naar voren gebracht.
23. Liander is van mening dat de klacht van TPSolar niet-ontvankelijk is. Zij stelt dat de ACM zich onbevoegd moet verklaren omdat de klacht een civielrechtelijk geschil over de inhoud van een overeenkomst behelst. Volgens Liander is de ACM slechts bevoegd om de offerte van Liander te toetsen aan artikel 2.3.3.a TCE, wat niet naar voren is gebracht in de klacht van TPSolar.

Beoordelingsvrijheid Liander

24. Liander stelt dat netbeheerders een exclusieve wettelijke taak hebben om netten aan te leggen, te herstellen, te vernieuwen of uit te breiden en daarbij doelmatigheid, veiligheid, betrouwbaarheid en voorzieningszekerheid waarborgen, in overeenstemming met artikel 16 van de E-wet. In overeenstemming met die taak heeft Liander besloten Kabel A, na het 'omhangen' van een aansluiting van een andere afnemer, in te zetten als netkabel ten behoeve van noodzakelijke netuitbreiding voor afnemers op laagspannings- en middenspanningsnetten in de omgeving.
25. De offerte is volgens Liander opgemaakt voor een tracé vanaf het overdrachtpunt (de beveiliging) tot aan het netaansluitpunt (de "knip" in OS A). De berekening in de offerte is volgens Liander gebaseerd op een nieuwe kabel, niet op het hergebruik van Kabel A. Volgens Liander bestaat er geen wettelijke of regulatoire verplichting voor de netbeheerder om bij het realiseren van een aansluiting gebruik te maken van bestaande infrastructuur.

Offerte/kostenspecificatie

26. Liander is van mening dat de offerte in lijn met de geldende wet- en regelgeving is opgesteld. Liander heeft conform artikel 2.3.1 en artikel 2.3.3.a van de TCE op basis van een voorcalculatie de eenmalige aansluitkosten voor de door TPSolar gewenste maatwerk aansluiting in kaart gebracht. Ook zijn de afzonderlijke componenten uit artikel 2.3.3a TCE in de offerte terug te vinden. TPSolar kon volgens Liander de offerte gebruiken als vergelijkingsmateriaal waardoor de aansluiting in concurrentie uitgevoerd had kunnen worden.

Dichtstbijzijnde punt in het net

27. Volgens Liander is dwingendrechtelijk in de wet- en regelgeving opgenomen op welk punt in het net een aansluiting gemaakt moet worden. Liander stelt dat het dichtstbijzijnde punt in het net het punt is met het juiste spanningsniveau, waar voldoende capaciteit beschikbaar is én dat technisch geschikt is. Kabel A, die nu wordt gebruikt door een andere afnemer, is niet het in de regulering aangewezen punt waarop aansluitingen met een omvang van meer dan 20 MVA moeten worden gerealiseerd. Dat is immers de middenspanningsrail in het dichtstbijzijnde onderstation. Liander stelt dat zij de aansluiting

niet kon en mocht maken op Kabel A.

28. Het dichtstbijzijnde punt is volgens Liander OS B. Vanwege prijsopdrijvende omstandigheden rondom dat onderstation, onder andere door een dure boring onder de snelweg, is er echter gekozen voor het onderstation OS A, op voorwaarde dat er capaciteit op OS A vrijkomt na het omhangen van een aansluiting van een andere afnemer. OS A is daarmee volgens Liander het punt waarop TPSolar aangesloten dient te worden, zoals zij ook zijn overeengekomen.

Non-discriminatiebeginsel

29. Liander stelt dat het gratis aanbieden van kabel A in strijd is met het non-discriminatiebeginsel. Volgens Liander volgt niet uit de TCE dat zij bij het opstellen van de offerte rekening moet houden met reeds bestaande infrastructuur. Uit de TCE volgt volgens Liander ook geen verplichting om een bestaande kabel met voorrang te gebruiken als aansluitkabel voor een nieuw aansluitverzoek. Liander stelt dat een nieuwe kabel wordt gebruikt en dat daarvoor een offerte is opgemaakt. Zij handelt daarom non-discriminatoire.

Aanpassingen in het net

30. Liander stelt dat artikel 27, tweede lid, onder e, van de E-wet niet van toepassing is op dit geschil. Volgens Liander heeft dit artikel betrekking op diepe netinvesteringen en aanpassingen in het net die ten behoeve van een afnemer worden gedaan. Liander is van mening dat dergelijke kosten niet via de aansluitkosten in rekening worden gebracht, maar via de transporttarieven.

6. Beoordeling van het geschil

31. Hierna zal de ACM eerst ingaan op haar bevoegdheid om op deze klacht te beslissen. Vervolgens zal de ACM overgaan op de inhoudelijke beoordeling van de klacht.

6.1. De bevoegdheid tot geschilbeslechting

32. Een partij die een geschil heeft met de netbeheerder over de wijze waarop de netbeheerder zijn taken en bevoegdheden uitoefent of aan zijn verplichtingen op grond van de Energiewet voldoet, kan op grond van artikel 5.4 van de Energiewet een klacht indienen bij de ACM.
33. In het geval de klacht of een gedeelte daarvan betrekking heeft op de uitleg van een overeenkomst, zoals een aansluit- en transportovereenkomst die tot stand komt op basis van een offerte, dient de ACM zich ten aanzien van dat gedeelte van de klacht terughoudend op te stellen en zich van een inhoudelijk standpunt te onthouden. De uitleg van een overeenkomst en een oordeel over de aan die overeenkomst verbonden gevolgen is voorbehouden aan de civiele rechter. Hierover is de ACM niet bevoegd te oordelen.⁴
34. De ACM is wel bevoegd de handelswijze van Liander te toetsen aan de E-wet, voor zover het gaat om de taken en bevoegdheden die hieruit volgen. Anders dan Liander aanvoert in haar zienswijze, is de ACM bevoegd om de door Liander gehanteerde handelswijze volledig te toetsen. Deze toetsing gaat verder dan het enkel toetsen van de offerte aan artikel 2.3.3a TCE.⁵ De ACM kan daarom in dit geschil wel oordelen over de vraag of Liander in strijd handelt met artikel 23 en artikel 28 van de E-wet en artikelen 2.3.1 en 2.3.3a van de TCE bij het in rekening brengen van kosten voor de aansluiting van TPSolar en de hiervoor opgestelde offerte niet nader te specificeren. Die vraag zal de ACM in de volgende paragraaf beantwoorden.

⁴ Uitspraak van het CBb van 17 december 2019, ECLI:NL:CBB:2019:700; Uitspraak van het CBb 18 april 2014, ECLI:NL:CBB:2014:149, r.o. 4.3 (Stedin/ACM en Desco).

⁵ [College van Beroep voor het bedrijfsleven 6 februari 2013, ECLI:NL:CBB:2013:BZ4348](#), overweging 6.1.

6.2. Inhoudelijke beoordeling van de aanvraag

35. De ACM stelt vast dat de klacht van TPSolar deels gegrond is. Met betrekking tot de offerte stelt de ACM vast dat Liander deze in strijd met artikel 2.3.3a van de TCE heeft opgesteld. Met betrekking tot het in rekening brengen van de aanlegkosten voor de gehele kabel is de klacht van TPSolar ongegrond. De ACM licht dit hieronder toe.

Offerte/kostenspecificatie

36. Op grond van artikel 23 E-wet is de netbeheerder verplicht degene die daarom verzoekt te voorzien van een aansluiting op het door hem beheerde net tegen een tarief en tegen andere voorwaarden in overeenstemming met de wet. De TCE bepaalt waaraan het aansluittarief moet voldoen en uit welke componenten het mag bestaan. Artikel 2.3.3a, onder a, van de TCE bepaalt dat de aansluitvergoeding voor aansluitingen met een aansluitcapaciteit van meer dan 10 MVA is gebaseerd op de voorcalculatorische projectkosten met betrekking tot een dergelijke aansluiting. Het doel van dit artikel is het bevorderen van de transparantie en vergelijkbaarheid.
37. In artikel 2.3.3a van de TCE is een standaardfactuur verplicht gesteld voor het berekenen van tarieven gebaseerd op voorcalculatorische projectkosten. Liander heeft in de offerte deze standaardfactuur slechts gedeeltelijk toegepast, en voldoet daarmee naar het oordeel van de ACM niet aan de vereisten van artikel 2.3.3a van de TCE. De ACM licht daarbij de volgende twee aspecten uit.
38. In de kostenspecificatie bij de offerte is de kostenpost '*loonkosten verbinding*' opgenomen. Het aantal van deze kostenpost is het aantal '*1 stuk*', waarbij een bedrag van '*(vertrouwelijk) euro*' is opgenomen. De standaardfactuur van artikel 2.3.3a van de TCE verplicht de netbeheerder om de loonkosten op te splitsen in loonkosten voor de knip, loonkosten voor de verbinding en loonkosten voor de beveiliging. Daarnaast verplicht de standaardfactuur de loonkosten per uur te specificeren en het aantal uur op nemen. In de door Liander gehanteerde kostenspecificatie is slechts het totaalbedrag opgenomen voor de loonkosten verbinding.
39. Daarnaast zijn in de kostenspecificatie bij de offerte de kostenposten '*materiaalkosten beveiliging*', '*materiaalkosten verbinding*' en '*materiaalkosten knip*' opgenomen. Hierbij is voor elke kostenpost het aantal '*1 stuk*' opgenomen, met bedragen van respectievelijk '*€(vertrouwelijk)*', '*€(vertrouwelijk)*' en '*€(vertrouwelijk)*'. De standaardfactuur van artikel 2.3.3a van de TCE verplicht een beschrijving van de afzonderlijke componenten, met daarna een prijs per component. In de kostenspecificatie van Liander is geen componentenbeschrijving opgenomen. In dit geval is dat met name met betrekking tot de '*materiaalkosten verbinding*' relevant. Doordat Liander slechts "*1 stuk*" heeft opgenomen in de offerte is het niet vast te stellen of Kabel A wordt gebruikt voor de aansluiting van TPSolar.
40. Op basis van bovenstaande punten constateert de ACM dat Liander niet heeft voldaan aan de vereisten uit artikel 2.3.3a van de TCE. De klacht is op dit punt gegrond.

Dichtstbijzijnde punt in het net

41. Artikel 27, tweede lid, onder d, van de E-wet bepaalt dat iedere afnemer recht heeft te worden aangesloten op het dichtstbijzijnde punt in het net met een bij zijn aansluiting behorend spanningsniveau, met dien verstande dat een afnemer die een aansluiting op het net wenst met een aansluitwaarde groter dan 10 MVA, wordt aangesloten op het dichtstbijzijnde punt in het net waar voldoende netcapaciteit beschikbaar is.
42. TPSolar stelt dat de aansluiting op het net (de knip) zou moeten plaatsvinden waar in de offerte een '*verbindingsmof*' is geplaatst. Dit is op (vertrouwelijk) km afstand en zou een aansluiting betekenen op Kabel A. Liander stelt dat het dichtstbijzijnde punt OS B is, maar dat vanwege kostenverhogende omstandigheden rondom dat railstation is gekozen voor een aansluiting op OS A.

43. De ACM stelt vast dat Liander op de juiste manier het dichtstbijzijnde punt in het net heeft bepaald. Zij licht dit hieronder toe.
44. In Eneco Wind/Enexis⁶ heeft het College geoordeeld dat het dichtstbijzijnde punt niet fysiek het dichtstbijzijnde punt hoeft te zijn, maar dat gekeken kan worden - binnen het bij de aansluiting behorende spanningsniveau – waar de aansluiting technisch redelijkerwijs kan worden gerealiseerd. In die zaak ging het om een aansluiting tot 10 MVA. Het College kwam in die zaak tot het oordeel *“dat het dichtstbijzijnde punt moet worden opgevat als het gestandaardiseerde aansluitpunt”*.⁷ In haar uitleg stelde het College dat *“als de wetgever had bedoeld dat de gestandaardiseerde netaansluitpunten niet mogen worden betrokken bij de bepaling van het dichtstbijzijnde punt, dit in de tekst van de Wet of de toelichting hierop op enige manier tot uitdrukking zou zijn gekomen. Als gezegd, uit de toelichting blijkt juist van een bedoeling om de al bestaande systematiek, waarvan de gestandaardiseerde netaansluitpunten vanaf het begin deel uitmaken, te handhaven”*.⁸
45. In het besluit TenneT/Dobbestroom heeft de ACM uiteengezet dat *“voor het bepalen van het dichtstbijzijnde punt voor aansluitingen groter dan 10 MVA op grond van artikel 27, tweede lid, onderdeel d, E-wet in samenhang gelezen met bijlage A.7 van de TCE niet alleen [...] rekening dient te worden gehouden met de vraag of er op dat punt feitelijk voldoende netcapaciteit beschikbaar is. Vanwege de onmiddellijke gevolgen van aansluitingen groter dan 10 MVA dient voor het bepalen van het dichtstbijzijnde punt tevens rekening te worden gehouden met de integriteit en het functioneren (en dus de betrouwbaarheid en veiligheid) van het desbetreffende net”*.⁹ In hetzelfde besluit concludeert de ACM daarom dat het vereiste uit Eneco Wind/Enexis ook op aansluitingen groter dan 10 MVA van toepassing is: het dichtstbijzijnde punt moet tevens technisch redelijkerwijs geschikt zijn.¹⁰
46. Een kabel in de grond is geen geschikt punt voor aansluitingen groter dan 10 MVA. Aangezien aansluitingen tot en met 60kVA op basis van de TCE worden gerealiseerd via aftakmoffen op lijnverbindingen en aansluitingen tot en met 10 MVA op railsystemen in stations of op de MS-stamvoeding, heeft de ACM eerder geoordeeld dat, met het oog op de onmiddellijke gevolgen van aansluitingen groter dan 10 MVA voor de integriteit en het functioneren van het net, het punt in een lijnverbinding geen redelijkerwijs geschikt punt voor de aansluiting is.¹¹ Indien immers aansluitingen van 3 tot en met 10 MVA al niet op een punt in een kabel kunnen worden gerealiseerd omdat dit hiertoe niet technisch gezien redelijkerwijs geschikt is, ziet de ACM niet waarom dit voor een aansluiting van 20 MVA wél zou kunnen.
47. Het dichtstbijzijnde punt waar de aansluiting in het net redelijkerwijs technisch geschikt is en waar tevens netcapaciteit aanwezig is, is OS B. Aangezien er volgens Liander op dit punt kostenverhogende omstandigheden zijn en er aansluitcapaciteit beschikbaar komt op OS A, kan de ACM de overweging van Liander volgen om het station OS A als dichtstbijzijnde punt aan te merken.
48. Voor zover TPSolar stelt dat kabel A door Liander zou worden ingezet ten behoeve van haar aansluiting, als onderdeel van de verbinding tussen haar locatie en de knip, is de klacht ongegrond. Liander is een netbeheerder, en heeft op grond van artikel 16 van de E-wet taken en verplichtingen die zij dient uit te voeren. Onderdeel hiervan is de elektriciteitsnetten aan te leggen, te herstellen, te vernieuwen en uit te breiden. Liander heeft aangegeven dat zij Kabel A zal gaan inzetten als netkabels voor het (verder) ‘vermazen’¹² en uitbreiden van haar netten en de aanvoer van transportvermogen in het gebied ten behoeve van honderden afnemers. Een dergelijke overweging valt binnen het kader van de taken en verplichtingen die een netbeheerder heeft op grond van artikel 16 van de E-wet. Het staat

⁶ College van Beroep voor het bedrijfsleven, 25 januari 2013, ECLI:NL:CBB:2013:BY9666, overweging 6.5.

⁷ College van Beroep voor het bedrijfsleven, 25 januari 2013, ECLI:NL:CBB:2013:BY9666, overweging 6.5.

⁸ College van Beroep voor het bedrijfsleven, 25 januari 2013, ECLI:NL:CBB:2013:BY9666, overweging 6.5.

⁹ ACM Geschilbesluit 6 juli 2016, Zaaknummer 16.0181.12 (Dobbestroom – TenneT), randnummer 44.

¹⁰ ACM Geschilbesluit 6 juli 2016, Zaaknummer 16.0181.12 (Dobbestroom – TenneT), randnummer 45.

¹¹ ACM Geschilbesluit 6 juli 2016, Zaaknummer 16.0181.12 (Dobbestroom – TenneT), randnummer 55.

¹² Het verbinden of met elkaar verweven van verschillende onderdelen van het elektriciteitsnet.

Liander vrij om hierin een andere beoordeling te maken.

49. Gelet op het bovenstaande is de klacht van TPSolar op dit punt ongegrond.

Non-discriminatiebeginsel

50. Artikel 23, eerste lid, van de E-wet bevat de aansluitplicht van de netbeheerder. Op grond van artikel 23, derde lid, van de E-wet is de netbeheerder verplicht om zich te onthouden van discriminatie tussen degenen jegens wie de verplichting bestaat, bedoeld in het eerste lid.

51. TPSolar heeft in haar klacht aangegeven dat andere partijen een gereduceerd tarief krijgen bij het gebruik van herbruikbare activa. Deze stelling heeft TPSolar niet onderbouwd. Het is de ACM daarom onduidelijk waarop TPSolar haar klacht baseert. De ACM ziet daarom geen aanleiding voor het vaststellen dat Liander inbreuk heeft gemaakt op het non-discriminatie beginsel. De klacht is op dit punt ongegrond.

Aanpassingen in het net

52. Anders dan TPSolar stelt, is artikel 27, tweede lid, onder e, van de E-wet, niet relevant voor dit geschil. Artikel 27, tweede lid, onder e, van de E-wet bepaalt dat aanpassingen in het net die verband houden met het maken van een aansluiting, voor rekening komen van de netbeheerder die het betreffende net beheert. Zoals ook door Liander betoogt ziet artikel 27, tweede lid, onder e, van de E-wet op diepte-investeringen in het net, die gedaan moeten worden om het net geschikt te maken om de aansluiting te kunnen realiseren. Dit is ook vastgesteld in een uitspraak van het CBb uit 2013.¹³ Het gaat in dit geschil om het realiseren van een aansluiting en de eenmalige aansluitvergoeding. In het net zelf hoeven geen aanpassingen gedaan te worden om TPSolar aan te sluiten. Zoals door Liander aangegeven komt er immers, na omhanging van een aansluiting van een andere afnemer, een veld vrij bij OS A. Een aanpassing van het net is niet nodig en daarvoor worden geen kosten gemaakt. Artikel 27, tweede lid, onder e, E-wet is daarmee niet van toepassing. De klacht is op dit punt ongegrond.

¹³ College van Beroep voor het bedrijfsleven, 6 februari 2013, ECLI:NL:CBB:2013:BZ4348, overweging 6.4.

7. Dictum

53. De Autoriteit Consument en Markt:

1. is bevoegd te oordelen over de klacht van TPSolar Nederland B.V. en TPSolar Vijfhuizerweg B.V. tegen Liander N.V.;
2. verklaart de klacht van TPSolar Nederland B.V. en TPSolar Vijfhuizerweg B.V. tegen Liander N.V. betreffende de correctheid van de opgestelde offerte gegrond;
3. stelt vast dat Liander N.V. in strijd met artikel 2.3.3a Tarievencode elektriciteit heeft gehandeld; en
4. verklaart de overige klachten van TPSolar Nederland B.V. en TPSolar Vijfhuizerweg B.V. tegen Liander N.V. ongegrond.

De Autoriteit Consument en Markt,
voor deze,

M.O. Kanhai
Teammanager Directie Toezicht Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage . Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.

Bijlage 1 Wettelijk kader

Elektriciteitswet 1998

Artikel 16, eerste lid, sub a tot en met e, van de E-wet luidt:

1. De netbeheerder heeft in het kader van het beheer van de netten in het voor hem krachtens artikel 36 of 37 vastgestelde gebied tot taak:

- a. de door hem beheerde netten in werking te hebben en te onderhouden;*
- b. de veiligheid en betrouwbaarheid van de netten en van het transport van elektriciteit over de netten op de meest doelmatige wijze te waarborgen;*
- c. de netten aan te leggen, te herstellen, te vernieuwen of uit te breiden, waarbij in overweging worden genomen maatregelen op het gebied van duurzame elektriciteit, energiebesparing en vraagsturing of decentrale elektriciteitsproductie waardoor de noodzaak van vervanging of vergroting van de productiecapaciteit ondervangen kan worden;*
- d. voldoende reservecapaciteit voor het transport van elektriciteit aan te houden;*
- e. op de grondslag van artikel 23 derden te voorzien van een aansluiting op de netten;*

Artikel 23 van de E-wet luidt:

1. De netbeheerder is verplicht degene die daarom verzoekt te voorzien van een aansluiting op het door hem beheerde net tegen een tarief en tegen andere voorwaarden die in overeenstemming zijn met de paragrafen 5 en 6 van dit hoofdstuk. De netbeheerder verstrekt degene die om een aansluiting op het net verzoekt een gedetailleerde en volledige opgave van de uit te voeren werkzaamheden en de te berekenen kosten van de handelingen, onderscheiden in artikel 28, eerste lid.

2. In afwijking van het eerste lid voorziet de netbeheerder degene die daarom verzoekt, van een aansluiting op het door hem beheerde net die niet past bij de productiecapaciteit van de productieinstallatie, indien;

- a. die aansluiting volgens de netbeheerder geschikt is met het oog op de belasting van zijn net;*
- b. die aansluiting geen negatieve gevolgen heeft voor bestaande aansluitingen op zijn net;*
- c. de mogelijke aansluitcapaciteit in overeenstemming met de aanvrager is; en*
- d. de kosten niet hoger zijn dan de kosten van een aansluiting die past bij de productiecapaciteit van de productie-installatie.*

3. De netbeheerder onthoudt zich van iedere vorm van discriminatie tussen degenen jegens wie de verplichting, bedoeld in het eerste lid, geldt.

4. Een aansluiting wordt door de netbeheerder gerealiseerd binnen een redelijke termijn. Deze redelijk termijn is in ieder geval verstreken wanneer de gevraagde aansluiting niet is gerealiseerd binnen 18 weken nadat het verzoek om een aansluiting bij de netbeheerder in ingediend, indien het verzoek betreft:

- a. een aansluiting tot 10 MVA;*
- b. een aansluiting voor een productie-installatie voor de opwekking van duurzame elektriciteit of een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling, tenzij de netbeheerder niet in redelijkheid kan worden verweten dat hij de aansluiting niet binnen de genoemde termijn heeft gerealiseerd.*

Artikel 27 van de E-wet luidt:

1. Met inachtneming van de in artikel 26b bedoelde regels en hetgeen is gesteld bij of krachtens verordening 2019/943 zenden de gezamenlijke netbeheerders aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel met betrekking tot de door hen jegens afnemers te hanteren tariefstructuren dat de elementen en wijze van berekening beschrijft van het tarief waarvoor afnemers zullen worden aangesloten op een net,

van het tarief waarvoor transport van elektriciteit, met inbegrip van de invoer, uitvoer en doorvoer van elektriciteit, ten behoeve van afnemers zal worden uitgevoerd, en de systeemdiensten worden verricht alsmede de energiebalans wordt gehandhaafd en het tarief voor meting van elektriciteit bij afnemers als bedoeld in artikel 95a, eerste lid.

2. In de tariefstructuren wordt in ieder geval opgenomen dat:

- a. een afnemer recht heeft op een aansluiting op het door hem gewenste spanningsniveau, tenzij dit om technische redenen redelijkerwijs niet van de netbeheerder kan worden verlangd;
- b. een afnemer recht heeft op een vergoeding van de netbeheerder, indien op zijn aansluiting een aansluiting ten behoeve van een derde wordt gemaakt;
- c. een afnemer die beschikt over een aansluiting met meerdere verbindingen aangesloten op één of meer spanningsniveaus die vallen binnen dezelfde tariefcategorie voor de berekening van het transportafhankelijk transporttarief wordt geacht te beschikken over één aansluiting;
- d. iedere afnemer recht heeft te worden aangesloten op het dichtstbijzijnde punt in het net met een bij zijn aansluiting behorend spanningsniveau, met dien verstande dat een afnemer die een aansluiting op het net wenst met een aansluitwaarde groter dan 10 MVA, wordt aangesloten op het dichtstbijzijnde punt in het net waar voldoende netcapaciteit beschikbaar is;
- e. aanpassingen in het net die verband houden met het maken van een aansluiting komen voor rekening van de netbeheerder die het betreffende net beheert;
- f. een afnemer, niet zijnde een afnemer die een aansluiting op het net wenst met een aansluitwaarde groter dan 10 MVA, recht heeft op een standaardaansluiting, waarbij de aansluitcapaciteit van deze aansluiting is gerelateerd aan de standaard gebruikte nominale aansluitspanning;
- g. het aansluittarief wordt gebaseerd op de grootte van de aansluitcapaciteit.

3. De tarieven die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in rekening brengt voor de handhaving van de energiebalans zijn objectief, transparant, niet-discriminatoir en weerspiegelen de kosten.

Artikel 28 van de E-wet luidt:

1. Het tarief waarvoor afnemers zullen worden aangesloten op een net heeft uitsluitend betrekking op:

- a. het verbreken van het net van de desbetreffende netbeheerder om een fysieke verbinding van de installatie van een afnemer met dat net tot stand te brengen,
- b. het installeren van voorzieningen om het net van de desbetreffende netbeheerder te beveiligen en beveiligd te houden en
- c. het tot stand brengen en in stand houden van een verbinding tussen de plaats waar het net verbroken is en de voorzieningen om het net te beveiligen.

2. Het tarief, bedoeld in het eerste lid, wordt in rekening gebracht bij iedere afnemer die door een netbeheerder wordt aangesloten op een net dat wordt beheerd door een netbeheerder.

3. De tarieven voor de aansluiting van de afnemers die producent zijn, zijn objectief, transparant en niet-discriminatoir, waarbij rekening wordt gehouden met de kosten en baten van de onderscheiden technieken met betrekking tot duurzame energiebronnen, decentrale productie en warmtekrachtkoppeling.

Tarievencode Elektriciteit

Artikel 2.3.1 van de TCE luidt:

Het aansluittarief bestaat uit ten hoogste drie tariefdragers:

- a. een eenmalige bijdrage op basis van de initiële investeringskosten. Hieronder wordt verstaan de specifiek voor de desbetreffende nieuwe aansluiting gedane investering, voor zover deze investering geen betrekking heeft op herbruikbare activa;

- b. indien er sprake is van herbruikbare activa: een periodieke vergoeding ter dekking van de kapitaallasten van deze activa in Euro's per maand of een andere tijdsperiode;
- c. een periodieke vergoeding in Euro's per maand ter dekking van de kosten voor het in stand houden van de aansluiting.

Artikel 2.3.3a van de TCE luidt:

Voor de volgende aansluitingen:

- a. aansluitingen met een aansluitcapaciteit van meer dan 10 MVA;
- b. aansluitingen met een aansluitcapaciteit van meer dan 1 MVA en waarbij de aangeslotene de netbeheerder heeft verzocht om van de standaardaansluiting af te wijken;
- a. tijdelijke aansluitingen zoals bouwaansluitingen en aansluitingen voor kermissen en andere kortstondige evenementen,

geldt een aansluittarief dat is gebaseerd op de voorcalculatorische projectkosten met betrekking tot een dergelijke aansluiting. Voor het berekenen van de tarieven gebaseerd op de voorcalculatorische kosten wordt de onderstaande standaardfactuur toegepast. Indien de netbeheerder de aanleg van de aansluiting aanbesteedt, biedt de netbeheerder de aangeslotene inzicht in de criteria, de procedure en het resultaat van aanbesteding.

Materiaal	<u>Componentbeschrijving</u>	<u>Hoeveelheid</u>	<u>Kosten per eenh. comp.</u>	
Materiaalkosten knip	1. X	<u>componenten</u>	EURO..... per	EURO...
	2. Y	EURO..... per	EURO...
	3. Z etc.	EURO..... per	EURO...
Materiaalkosten verbinding(en)	1. X	EURO..... per	EURO...
	2. Y	EURO..... per	EURO...
	3. Z etc.	EURO..... per	EURO...
Materiaalkosten beveiliging	1. X	EURO..... per	EURO...
	2. Y	EURO..... per	EURO...
	3. Z etc.	EURO..... per	EURO...
Overige materiaalkosten				EURO...
Totaal materiaalkosten				EURO...
Arbeid		<u>Aantal uur</u>	<u>Loonkosten per uur</u>	
Loonkosten knip		EURO.....	EURO...
Loonkosten verbinding(en)		EURO.....	EURO...
Loonkosten beveiliging		EURO.....	EURO...
Totaal loonkosten				EURO...
Bijzondere kosten	<u>Soortbeschrijving</u>	<u>Hoeveelheid</u>	<u>Kosten per eenheid</u>	
	1. X	EURO..... per	EURO...
	2. Y	EURO..... per	EURO...
	3. Z etc.	EURO..... per	EURO...
Totaal voorcalculatorische projectkosten				EURO....

Bijlage A.7. Gewenste aansluitcapaciteit > 10 MVA luidt:

Boven 10 MVA bepalen netbeheerders het aansluittarief op basis van de voorcalculatorische projectkosten. Voor de bepaling van het aansluittarief wordt als uitgangspunt voor de offerte genomen het dichtstbijzijnde punt in het net van de netbeheerder waar voldoende capaciteit beschikbaar is. De netbeheerder dient mee te werken aan onderzoek dat door de aangeslotene of in opdracht van de aangeslotene wordt uitgevoerd ter controle van de plaats in het net waar voldoende capaciteit beschikbaar is. De aansluittarieven dienen non-discriminatoir en transparant te worden berekend en vooraf bekend gemaakt te worden. De

netbeheerder dient de standardelementen van de aansluiting de knip, de verbinding en de beveiliging nader in te vullen in componenten. Voor de opgave van de kosten wordt de wijze, zoals bepaald in artikel 2.3.3a, toegepast.

Bijlage A. Standaard elementen per aansluitcapaciteit en straatwerk

A.6. Gewenste aansluitcapaciteit 3 MVA – 10 MVA

Netbeheerders hebben de mogelijkheid boven 3 MVA op basis van voorcalculatorische projectkosten (maatwerk) aansluitkosten te bepalen. Voor de categorie aansluitingen tussen de 3 MVA en 10 MVA wordt dit alleen op verzoek van de aangeslotene gedaan. Voor de opgave van de kosten wordt de wijze, zoals bepaald in artikel 2.3.3a, toegepast. Indien de aangeslotene geen verzoek doet geldt de standaard aansluitmethode. De standaard aansluitmethode voor aangeslotenen vanaf 3 MVA tot en met 10 MVA is op een middenspanningsrail van een HS/MS-, TS/MS-, MS/MS-transformatorstation met een technische capaciteit groter dan 13 MVA of op de MS stamvoeding. De knip bestaat in deze categorie uit twee of meer afgaande velden van een middenspannings- of tussenspanningsrail. De verbinding bestaat uit een n-1 veilige voeding bestaande uit twee of meer kabels in een tracé. De beveiliging bestaat uit minimaal twee vermogensschakelaars, een scheider en een meetveld aangeboden in één inkoopstation binnen de onroerende zaak van de aangeslotene. De lengte van de verbinding, die wordt gehanteerd bij het berekenen van het aansluittarief is de afstand gemeten over het hart van de openbare weg van het overdrachtpunt tot de dichtstbijzijnde MS rail in een HS/MS-, TS/MS- of MS/MS-transformatorstation met een technische capaciteit groter dan 13 MVA of de MS stamvoeding, dat deel uitmaakt van het net van de netbeheerder.

A.7. Gewenste aansluitcapaciteit > 10 MVA

Boven 10 MVA bepalen netbeheerders het aansluittarief op basis van de voorcalculatorische projectkosten. Voor de bepaling van het aansluittarief wordt als uitgangspunt voor de offerte genomen het dichtstbijzijnde punt in het net van de netbeheerder waar voldoende capaciteit beschikbaar is. De netbeheerder dient mee te werken aan onderzoek dat door de aangeslotene of in opdracht van de aangeslotene wordt uitgevoerd ter controle van de plaats in het net waar voldoende capaciteit beschikbaar is. De aansluittarieven dienen non-discriminatoir en transparant te worden berekend en vooraf bekend gemaakt te worden. De netbeheerder dient de standardelementen van de aansluiting de knip, de verbinding en de beveiliging nader in te vullen in componenten. Voor de opgave van de kosten wordt de wijze, zoals bepaald in artikel 2.3.3a, toegepast.